

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Američki poročnik W. E. Burch kitajskim vojakom na kitajski fronti.

Sovjetska Rusija. Iz Kodanjskega poročaja, da dan za dnevom prihajajo ruski komunistični agitatorji v Nemčijo.

SOSIESKA

ANTON INGOLIČ

(Se nadaljuje.)

Siloma je moral z njim. V nekaj trenutkih sta prehodila vso mejo. Razen dveh smrek, ki sta bili še mladi, ni rastle na njegovem drugem kakor breze, a še te so bile drobne in samo za metle.

"Si videl, kakšno je? Ali je to gozd, te vprašam?"

"Povedal sem ti, v nedeljo se bomo o vsem pomenili!" se je branil Pišorn. "Vedeti pa moraš, da si dobil zato večji kos!"

"Kaj mi pomaga večji kos, če pa ni poštenega drevesa na njem!" se je Godec razburjal čedalje bolj.

"Pa tudi zaradi lesa se bo uredilo! Rekel sem že, da bodo ves les premerili in izračunali, koliko bi ga prišlo na vsak delež! Kdor ga je dobil več, bo pa plačal. Tisti, ki nimajo na svojem dovolj lesa, bodo dobili denar! Ti boš gotovo dobil nekaj tisočakov!"

Kmalu se jih je zbralo še več. Razkačeni so bili.

"V kakšni luknji imam jaz! Kako bom spravil les iz nje? Listje pa mi bo odnesla voda v Črnci!" je ugovarjal Dolinšek, ki je dobil svoje prav v tisti globeli, ki jo je bil svojčas najodločneje zavrgel.

"Jaz pa imam tam nad poseko. Polovico smrek so že polomili viharji, drugo še bodo! Ne, tako pa ne gre!"

"Kaj pa Liza? Ona ima same lepe smreke!" je očital nekdo, ki si je poleg svojega ogledal še njeno. "Koren je bil vedno proti delitvi, zdaj pa je dobila njegova hiša najlepše. Si znorel, ali kaj?"

"Saj vendar veste, da tega nisem storil jaz!" se je branil Pišorn. "Liza bo seveda morala plačati onim, ki nimajo tako lepega drevja!"

"Nič ne bom plačala!" je ugovarjala Liza, ki je medtem pregledala svoj gozd in se je pridružila gruč. "To bi bilo šele lepo! Ne, niti vinarja ne dobite od mene! Kakor stoji in leži, tako je moje!"

V tem je prišel Ledinek, blede bil od jeze.

"To je preveč," je bruhalo iz njega. "Dobil sem dva koščka, enega tamle pod Lizinim, drugega pa spodaj na gmajni. Tega tu zgoraj je polovico poseke, tam spodaj pa sem dobil samo cedilje!"

"Še enkrat bomo delili!" so se oglašali nezadovoljneži.

Razburjenje je naraščalo. Le tisti, ki so dobili lep kos, so jo pobrisali brez besede domov, ostali pa so mahali z rokami in kričali, da je odmevalo na vse strani. V splošni zmedbi se je Pišornu posrečilo, da jo je neopažen potegnil v bližnje brezje in od tam v vas.

Budkve in breze so že poglajale prvo zelenje, tudi razno grmičevje je že rahlo ozelenelo. Smreke so temnele. Že je zadisalo po rasti. A ljudje vsega tega niso ne videli ne čutili. Videli so samo kos zemlje, ki so jo mejili mejniki s številkami njihovih hiš. Preštevili so na tem koščku drevesa, jih merili in otipavali. Z njihovega jim je uhaljal pogled na sosedovo, kjer so preštevili in merili še natančneje. Pri sosedu je bilo vsako drevo debelejšje in višje. Tu in tam so videli namesto enega tudi po dve.

Koren pa je hodil po vasi in ponavljal:

"Vedel sem, da bo tako. Samo prepri in nič drugega! Naj bi rajši ostalo pri starem; koliko bolj pravično je bilo. Če bi se bili pošteno pomenili, bi bilo šlo tudi brez zamer in brez najmanjših krivic. Kakšno pa je zdaj in kakšno šele bo! Ljudje, preključite svojo besedo!"

Nekateri so mu sicer pritrdjevali, a večina starčevih tožb ni niti poslušala. Gozdovi so bili

razdeljeni in zdaj ni kazalo drugega, kakor porigrati se za najboljši kos. Kar so že držali v rokah, ne bodo več izpustili. Pri Skledarju so se zbirali tisti, ki so bili zadovoljni z delitvijo. Pri Graharju pa oni, ki so zahtevali, da se začne deliti od kraja. Pri prvem so več pili, pri drugem pa pretili in govorili.

Neke nedelje je prišla k Skledarju družba sosesčanov, ki so navadno zahajali h Graharju. Med njimi je bil tudi Godec, ki je kmalu začel prepri. Sedel je s svojimi za mizo pri vratih in dejal, kačoč k sosednji mizi, kjer so sedeli Pišorn, Skledar, Leskovar in še nekateri, ki so dobili lepe kose:

"Poglejte jih, na naš račun so obogateli!" "To je pravica: njim smreke, nam pa še storžev ne!" je pristavil nekdo drugi.

"Tako ne bo šlo! Tem goljufom se ne damo!" je Godec zaklical še glasneje.

"Kdo je goljuf?" je zrastle Pišorn nenadoma in jih preteče pogledal.

"Kdo drugi kakor ti!" mu je zabrusil Godec in malomarno segel po kozarcu. "Ti si se vozil v Ljubljano in se smukal okoli inženirjev!"

"Ponovi še enkrat!" je zavpil Pišorn in stopil proti mizi.

"Še stokrat, če hočeš!" se je pridružil Godec in udaril s pestjo po mizi. "Opeharil si nas!"

"Na, tu imaš za zdaj! Če ne boš tiho, pa lahko dobiš še več," je zaklical Pišorn in poglajal poln kozarec proti Godecu.

Vino je brizgnilo na vse strani, kozarec pa je padel na tla in se razbil.

Šele zdaj je Godec vrgel pokonci, prijel je za liter in pomeril na Pišorna, ki je medtem že sedel na svoj stol.

"Samo migni, pa ti ga zaženem, da se bo raztreščil na tvoji črepi!" Goljuf! Mi smo te spoznali že zdaj, Korenova Veronika pa te je še o pravem času!"

Ob Veronikinem imenu je Pišorn prebledel in znova skočil pokonci.

"Molči!" je zavpil in stisnil pesti.

"Pred teboj nikoli!"

Tedaj se je zapodil v Godca in ga v hipu podrl na tla.

"No!" je zatulil nekdo.

Končno so ga le potegnili z Godca, ki mu je na levem licu zazevala velika rana. Iz nje je lila kri kar curkoma. Umili in obvezali so ga in spravili domov.

Seveda je šla Pišornova in Godčeva reč na sodišče.

"Takšen je Pišorn: tiha voda, ki globoko dere!" je dejal nekdo.

"Saj ne veš, kaj se skriva v njegovih ledenih očeh. Zaradi ene same krive besede bi bil zmogel človeka ubiti!" ga je obsodila Ložnica.

Ljudje so bili še bolj razburjeni. Poleg vsega jih je strašil še Smeh. Storkljaj je po vasi gor in dol, kakor ne bi imel pod milim nebom nikakega drugega opravka, in ponavljal:

"Vse to se bo še enkrat delilo! Ne zato, da bi dobili več in boljše, ampak zato, ker boste morali nam odstopiti polovico! Le pripravite in tožarite se, bo pač nam ostalo več!"

Svojim besedam sicer ni verjel; samo da jih je dražil. To je bilo edino, kar mu je še ostalo.

Medtem so inženirji izmerili les in izračunali njegovo vrednost.

Tako so določili na primer, da bo morala plačati Liza dvajset tisoč, Sklenar trideset, dobili pa bodo: Dolinšek dva, Godec enega, Ledinek, Pišorn in še nekateri pa ne bodo dobili nič, pa tudi plačati jim ne bo treba. Za stroške pa bo vsakdo prispeval po velikosti svojega deleža.

(Dalje prihodnjič)

Ameriški vojak Joe Gallo, ki se je sestal s svojo staro materjo v Siciliji.

srečala Irma. Vsak hip je lahko kdo potkal na vrata... Hlinil je radost, trepetaje je vprašal:

"Cilka, kaj te je prineslo ob tej uri?"

"Ušla sem očetu. Ostanem pri tebi."

Lenart je strmel. Spoznal je, da je dekle storilo ta korak iz naivnosti in iz velike ljubezni.

Zavedal se je, da se to ne spodobi radi ljudi, ne radi očeta, ki bo prišel po svojo hčer. Cilka je spoznala, da se je Lenart ni razveselil. Vse si je ona mislila drugače.

Postala je smrtnobleda, zgrudila bi se bila.

"Če me ne maraš, saj grem."

Lenart je vzel njene roke v svoje in ji govoril. Pomirila se je. Polegoma je spoznala prenašljivost svojega dejanja.

"Odpusti mi," mu je položila roko okrog vratu. "Ne upam se domov k očetu."

Bilo je že pozno, ko sta se dvignila. Na ulicah ni bilo skoraj nič ljudi. Cilka je hodila pol koraka za Lenartom in stiskala culo k sebi.

Srečala sta ju stražnika in zrla za njima. V samotni temni ulici sta potrkala na okno pritičnega stanovanja, odprla jima je stanka, Lenartova sorodnica.

"Svojo nevesto sem vam pripeljal," je dejal Lenart.

Starka je izvedela vse, skoraj jokala se je, ni se mogla nagledati Cilke in jo je tolažila: "Pri meni boš kot doma. Nič hudega se ti ne bo zgodilo. Ne bom do-

pustila, da ti kdo kaj reče ali stori..."

In vendar je odšel Lenart domov s težkim srcem. Noge so ga zanesle pod Irmino stanovanje. Ozrl se je navzgor. Okno je bilo razsvetljeno. Z naglimi koraki je izginil v drugi ulici.

Naslednjega dne popoldne je stal Cilkin oče nenadoma pred Lenartom. Bil je praznje oblečen, obraz je imel resen, kakor bi bil iz jekla. "Ali sme gospod Lenart Trpin na kratko besedo z menoj?"

—se je mož obrnil od Kovača. Ta mu je dovolil. Stopila sta na ulico, Irma je začudena zrla za njima.

"Kam ste skrili mojo hčer?" ga je vprašal, ko sta stala sredi trga. Z moževga obraza je gledalo toliko tihe bridkosti, da je Lenarta stisnilo za grlo.

"Pojdite z menoj!" mu je dejal.

Mož je sledil molče. Ko je stal v nizkem, temnem stanovanju pred hčerjo, se je Prinčič stežka premagal, da je ni objel.

Razburil se je, dvignil roko, da bi jo udaril. Hči se mu je vrgla k nogam.

Starka je vstala iz kota, dvignila obe roki, obraz ji je sijal: "Ne tepi svojih otrok! Ne bij jih, dokler niso zagrešili ničesar in si pred Bogom sam večji grešnik kot oni!"

Prinčič je povsili roko. Klečeča hči, njene prošnje, poleg tega preroška prikazen zgrbane starke v tem mračnem prostoru, nje-

ne zamolkle besede, kakor da prihajajo z drugega sveta, vse je tako mogočno vplivalo nanj, da je občutil po životu mršavico.

Starka se mu je približala in nadaljevala. "Tudi jaz sem imela hčer. Julka moja!" je vzdihnila z visokim glasom, a je znova prešla njena beseda v podmolčko drhtenje. "Natepla sem jo bila, ker je imela rada ključavničarja, a jo je snubil trgovec. Ubogala me je, vzela 'trgovca', ki jo je pretepal, ji bil nezvest; izhiral je in umrla... Ključavničar ima danes ženo, otroke in hišo. Kadar ga vidim, se zjočem..."

Starki so tekale solze. Prinčič je strmel v hčer, roke so mu same od sebe izginile v žepih. Prvič v življenju je podvomil, da morda denar v resnici ne osrečuje ljudi.

Razni mali oglasi

ZENSKO

za
ČIŠČENJE
URADNIH
PROSTOROV
stare 18 do 48 let
za delo
od
6:00 P. M.
do
2:30 A. M.
48 ur na teden
53c na uro

Čas in pol za nadurno delo
Povišanje plače po šestih
mesecih
Oglasite se na:
EMPLOYMENT OFFICE
CHICAGO
UNION STATION
516 W. Jackson

"Vstani!" je dejal hčer. Ona ni se je do Lenarta: "Pa poskusi živeti samostojno! Če pet let dobi Cilka doto." Upognil je glavo in odšel skozi vrata. Težki, preudarni koraki so odmevali skozi vežo. (Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

PRODA SE popolna oprava krojačnico. 5915 Wentworth ave. Kličite 4-7.

DELAVCI za nakladanje pošte in "BAGGAGEMEN"

Zelezniško delo je vojno potrebno delo. Skušnost ni potrebna. Starost 21-50 let. 48-urno delo \$5.20 na dan. Povišanje v 6 do 10 mesecih. Čas in pol za nadurno delo. Morate govoriti angleško. Prinesite Social Security Card. EMPLOYMENT OFFICE CHICAGO UNION STATION 516 W. Jackson St.

STALNO DELO
SEDAJ IN
PO VOJNI
utemeljena
JEDILNA
INDUSTRIJA
vojno potrebnih izdelkov.
Moški in ženske za splošno
tovarniško delo.
CORN PRODUCTS
REFINING CO.
Archer Ave. in 63rd Street
Lahko se prijavite tudi v uradu
na
333 No. Michigan Ave. Soba 7

POŠTNA UPRAVA
želi vsled vojnih razmer smanjiti
delo in namude s preuredbo
vseh. Vsač naslov v večjih mestih
ima namreč sedaj še posebno list
ko, ki pismomolu pove, v kateri
kraju se naslovnik nahaja.
Naslovite v bodoče vsa pisma:
PROSVETA
2857-S. Lawndale Ave.
Chicago 23, Illinois

TISKARNA S.N.P.J.

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih...

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

.... Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
.... Cene zmerna, unikatno delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-59 S. Lawndale Avenue Chicago 23, Illinois
TEL. ROCKWELL 4904

Gospodična Irma

France Bevk

5.

"Ti bi moral pomagati očetu." Ukrivljen, grabežljivi prsti njegovih rok so počivali na mizi. Oče je zvišal glas: "Prihodnji teden bo Jakobu Trpinu zapel boben. Si razumel?" Mačeha se je znova sirovo zasmejala.

Šele, ko je Lenart pripovedoval Cilki o tem s solzo v očeh, je razumel čuden smeh svoje mačeha. Rogala se je njemu in vsem ljudem. Skrila sta denar, prevarala ljudi, zdaj se rogata. Cilka ga je poslušala mirno, nato je položila roko na njegovo ramo.

"Saj imam jaz doto..."

Poklicala sta očeta. Ta je sedel z velikim trebulom na vogal mize, pokrtil z roko madež vina na mizi in gledal Lenarta po strani. Ta je jecljaje, s trepetanjem povedal, kar mu je težilo srce. Nato je prestal, kakor da mu je zamrla beseda v grlu. Prinčič je pogledal na hčer, ki je stala prepadena pred njim in so jo prespalji mravljinčji še v koncih prstov na nogah.

"Zakaj bi se rada vzela? Ker

se imata rada? To ne zadostuje. Ali imate stalno službo?"

"Služba sicer ni stalna, a upam..."

"Ne dajem ničesar na upanje," je dvignil mož roko in znova pokrtil vinski madež. "Koliko plače?"

Lenart je povedal, koliko.

"Stotak za stanovanje, petdesetak za kurjavo; nekaj za luč, za tobak, za obleko — za hrano ne ostane nič... In denar za poroko? Nič?" Prinčič se je dvignil, si popravil hlače, ki so mu lezele s trebuha. "Počakajte! Ko boste imeli stalno službo, višjo plačo, nekaj prihranjenega, takrat pridite!" Ponudil mu je roko.

"Kakor da ne gre za zakon, ampak za trgovsko podjetje," je grenko mislil Lenart. Pogledal je Cilko tako proseče, prodirno, da je ta vsa iz sebe jeknila:

"Oče, saj bom imela doto."

"Kdo ti je povedal, da boš imela doto? In če bi jo imela, zaluckala bi jo s poroko. Nato — on brez službe, ti pa z otroki k meni. Na veter se ne boš mogla..."

Mož je odšel s trdimi koraki čez dvorišče in se ni več ozrl. Lenart in Cilka sta ostala sama. Lenart se je dvignil, dekle se mu je vrglo na prsi. "Ubežim!"

Lenart, jaz ubežim!" V svoji ljubezni in žalosti ni gledala na deklško čast, šla bi bila, storila, kar bi ji velelo srce.

Cilka se ni šalila, ko je grozila, da pobegne. Zamerila je Lenartu, da je ni povabil s seboj. Prvo noč je celo z rahlo nevoljo mislila nanj. Sanjala je, da stoji v cerkvi, a se ji on venomer odmika, ni ga mogla doseči...

Ko se je prebudila, je gorela še v večji ljubezni. Z očetom sta molčala dva dni, tretjega dne je dejal oče zadnjo besedo.

Prepovedal ji je, da bi se z Lenartom na skrivaj sestajala, da bi mu pisarila pisma ali jih sprejemala od njega. Prinčič je ljubil svojo hčer, a je mislil, da ji bo izbil misel na Lenarta prav tako zlahka kot Napolitana. Ona je stala pred njim, stiskala ustne, napravila velike oči, molčala, še solze ji niso tekale. Ni se zaprla v kamro, v mraku je stopila na cesto.

Lenart se je brezmejno začudil, ko jo je zagledal pred seboj. "Cilka?" Menil je, da je prišla v mesto po opravkih in v mraku stopila v njegovo sobo, da jo on pospremi domov. Zagledal je culo, njen resni obraz in je vse razumel. Čudno ga je spreletelo. Kako lahko bi bila

BOOKS BY

LOUIS ADAMIC

<i>Cradle of Life</i>	\$2.50
<i>From Many Lands</i>	3.50
<i>Grandsons</i>	2.50
<i>Laughing in the Jungle</i> ...	3.00
<i>My America</i>	3.75
<i>Native's Return</i>	2.75
<i>Two-Way Passage</i>	2.50
<i>What's Your Name?</i>	2.50

Order from

Proletarec

2301 South Lawndale Avenue
Chicago 23, Ill.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Več kot 12. rodnica konvencije se lahko naroči na list Prosveto in pridobi odn. dva. tri štiri ali pet članov in eno družino in eni naročniki. List Prosveta stane za vse članke, za člano ali družino \$2.00 za eno leto naročnine. Če pa člani še plačajo pri omenjenem \$1.50 na študij, za članke in naročniki. Torej sedaj ni varoka. reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaše lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnimo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnika.

Cena listu Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado \$2.00	Za Člone in Chicago je \$7.50
1 tednik in.....	4.00
2 tednika in.....	8.00
3 tednika in.....	12.00
4 tednika in.....	16.00
5 tednikov in.....	20.00

Za Evrope je \$9.00

Isposlajte spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto. List, ki je vaše lastnina.

PROSVETA, SNPJ.
2857 S. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priložite polnjen naročnino na list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družine št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priložite k moji naročnini od sledenč članov moje družine:

2)..... Čl. družine št.....

3)..... Čl. družine št.....

4)..... Čl. družine št.....

5)..... Čl. družine št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....